

לפרשת לך לך

לעלות לאט ובטוח

עפ"י הרב מרדכי אליהו זצ"ל

אדם שיוצא לדרכו, עוזב תחילה את ביתו, אחר כך הוא הולך ומתרחק משכונתו, ולבסוף עוזב גם את מדינתו. לאור זאת לא מובן סדר הביטויים בפסוק: הקב"ה מצווה את אברהם ללכת, אך ראשית הוא מורה לו לעזוב את ארצו – "מארצך", אחר כך הוא מצווה אותו לעזוב את עירו – "וממולדתך", ולבסוף לצאת מביתו – **ומבית אביך!** "הביאור בזה: אברהם משמש דוגמה ומופת לכל בני ישראל בכל הדורות. ממנו ילמדו מוסר ודרך בעבודת ה'. מכאן שעזיבת אברהם את ביתו תהיה **דוגמא לדרך שצריך לעשות מי שחוזר בתשובה שלמה.**

הנה אברהם אבינו גר במקום שהיה תחת שלטונו של נמרוד. ראשית עליו להתנתק משלטונו של נמרוד ומהשפעתו המקולקלת. עליו לצאת **"מארצך"**. לאחר מכן עליו לעזוב את **"ממולדתך"** – היא הסביבה השלילית הקרובה אליו יותר בחיי היום יום. לבסוף עליו להסיר כל סיג וזכר של ההשפעות השליליות שהושפע מהם בבית אביו, וזהו שאמר לו בסוף: **ומבית אביך**. "ההדרגה שציינה כאן התורה חשובה מאוד להבנת תהליך החזרה בתשובה. כל התקדמות בעבודת ה' צריכה להיות על פי סדר, **מדרגה אחר מדרגה.**

אדם שמבקש להתעלות ולהתחזק בתורה ובמצוות – דרכו של היצר הרע להכשילו הוא על ידי פיתוי להתעלות למדרגות גבוהות מדי, כמו שכתוב (דברי הימים ב' י"ח, ב'): "ויסיתוהו לעלות אל רמות גלעד". היצר יודע שהאדם לא יעמוד בזה, וכך יתיימש ויפול ברוחו, וממילא יחזור לסורו. על כן אומר הקב"ה לאברהם אבינו שילמד את זרעו שלא **'לקפוץ'** גבוה מדי. יש לעלות מדרגה אחר מדרגה, כמו בסולם, לאט ובטוח: קודם "לך לך מארצך", אחרי כן יתנתק ממנהגי עירו ומהשפעת הסביבה, ואז יוכל להתעלות ולעלות על דרך המלך.

כעין זה מובא בגמרא (חולין ק"ה ע"א), שמר עוקבא העיד על עצמו שהוא כחומץ בן יין לעומת אביו, **משום שאביו** היה מחמיר להמתין עם אכילת מאכלי חלב אחרי אכילת מאכלי בשר פרק זמן של עשרים וארבע שעות, ואילו הוא ממתין מסעודה לסעודה (שש שעות) בלבד. לכאורה, מדוע מתאונן מר עוקבא על כך? הוא יכול להתחיל לנהוג כאביו ולהמתין גם הוא עשרים וארבע שעות! אלא שידע מר עוקבא בעצמו שעדיין לא הגיע למדרגה הגבוהה של אביו בעבודת ה', ולא יוכל להחזיק מעמד בחומרה מעין זו, ולכן **נמנע מלעשות כן.**

כל אדם צריך לתכנן את דרכיו ולדעת כיצד לשוב בתשובה בצורה חכמה ובטוחה. **ישנם בעלי תשובה ש'קופצים'** לעולם התשובה גבוה ומהר מדי, ומיד עם חזרתם בתשובה מחשיבים את עצמם ל'מקובלים' גדולים. הם כבר מרשים לעצמם להעיר לסובבים אותם שאין הם נוהגים בדרך נכונה וכדו'. דרך זו מסוכנת, מאחר שעדיין לא התרגלו בעצמם לחיות חיי תורה, הם אינם יציבים מספיק ועלולים ליפול. ומכיון שקפצו גבוה מדי, גם הנפילה עלולה להיות חזקה וכואבת. **הדרך הנכונה היא ללמוד קודם כל את ההלכות שחייב כל אדם לדעת.** יתחיל ללמוד 'שולחן ערוך אורח חיים', מתחילתו ועד סופו, אחר כך ספרי מוסר ואמונה, וכך יצעד בהדרגה ובבטחה עד שיהיה ירא שמים אמיתי.